

Finstofkvalitet.

Vi oplever en stigende interesse fra kunderne i at øge finstofindholdet i betonsand (SCC beton, prisen på flyveaske stiger). Hvordan kan noget sådant godkendes jf. EN 12620?

1. Hvad er logikken i kravet?
2. Hvad står der i EN 12620?
3. Testmetoderne
4. Erfaringsudveksling

Logik i kravet: FINSTOFKVALITET

Kravet fandtes ikke i DS481.

Finstof (defineret som partikler under 63 μm) findes i stor mængde i alm. beton (cement, flyveaske, kalkfiller, silika, slammaske m.m.)

Hvad er man bange for!

- Øget vandbehov i betonen?
- Bøvl og besvær grundet opløselige korn (organiske og uorganiske salte)?
- Betonsygdomme grundet reaktive korn?

EN 12620:

4.6 Indhold af finstof

Indholdet af finstof, bestemt i henhold til EN 933-1, skal deklareres i overensstemmelse med den relvante kategori angivet i tabel 11. Indholdet af finstof i fillertilslag skal opfylde kravene angivet i tabel 7.

Tabel 11 – Kategorier for maksimumværdier for indhold af finstof

Tilslag	0,063-mm-sigte Gennemfald i procent af massen	Kategori f
Groft tilslag	$\leq 1,5$ ≤ 4 > 4	$f_{1,5}$ f_4 $f_{\text{Deklareret}}$
	Ingen krav	f_{IK}
Naturligt sorteret 0/8-mm-tilslag	≤ 3 ≤ 10 ≤ 16 > 16	f_3 f_{10} f_{16} $f_{\text{Deklareret}}$
	Ingen krav	f_{IK}
Grustilslag	≤ 3 ≤ 11 > 11	f_3 f_{11} $f_{\text{Deklareret}}$
	Ingen krav	f_{IK}
Fint tilslag	≤ 3 ≤ 10 ≤ 16 ≤ 22 > 22	f_3 f_{10} f_{16} f_{22} $f_{\text{Deklareret}}$
	Ingen krav	f_{IK}

4.7 Finstofkvalitet

Den skadelige virkning af indhold af finstof i fint tilslag, herunder fillertilslag, skal vurderes i henhold til annek D.

EN 12620:

Anneks D (normativt)

Vurdering af finstof

Finstof skal anses for ikke-skadeligt, når et af de fire nedenstående forhold er til stede:

- a) Det totale indhold af finstof i fint tilslag er mindre end 3 % eller en anden værdi i henhold til bestemmelser gældende på brugsstedet.
- b) Sandækvivalenten (*SE*) bestemt i henhold til EN 933-8 overstiger en specificeret nedre grænse.
- c) Resultat af methylenblåprøvning (*MB*) udført i henhold til EN 933-9 er mindre end en specificeret grænse.
- d) Ækvivalenten til egenskaber hos kendte og tilfredsstillende tilslag er fastlagt, eller der er viden om tilfredsstillende anvendelse af tilslaget uden problemer.

Overensstemmelseskravene for sandækvivalenten og methylenblåprøvninger af 0/2-mm-fraktion skal normalt udtrykkes med en sandsynlighed på 90 %.

NOTE – Nøjagtige grænser kan ikke fastsættes generelt, før der fremkommer flere erfaringer med brug af prøvningsmetoderne på forskellige fine tilslagsmaterialer i visse dele af Europa. Grænserne og/eller kategorierne bør fastsættes på grundlag af erfaringer med eksisterende materialekrav fra tilfredsstillende lokale anvendelser i henhold til bestemmelser gældende på brugsstedet.

Sandækvivalent

Metoden:

Sand rystes op i vand med
kalciumklorid, glycerin og
formaldehyd.

Efter 20 minutters stilstand måles
niveauet for flokkulatet og for
sedimentet.

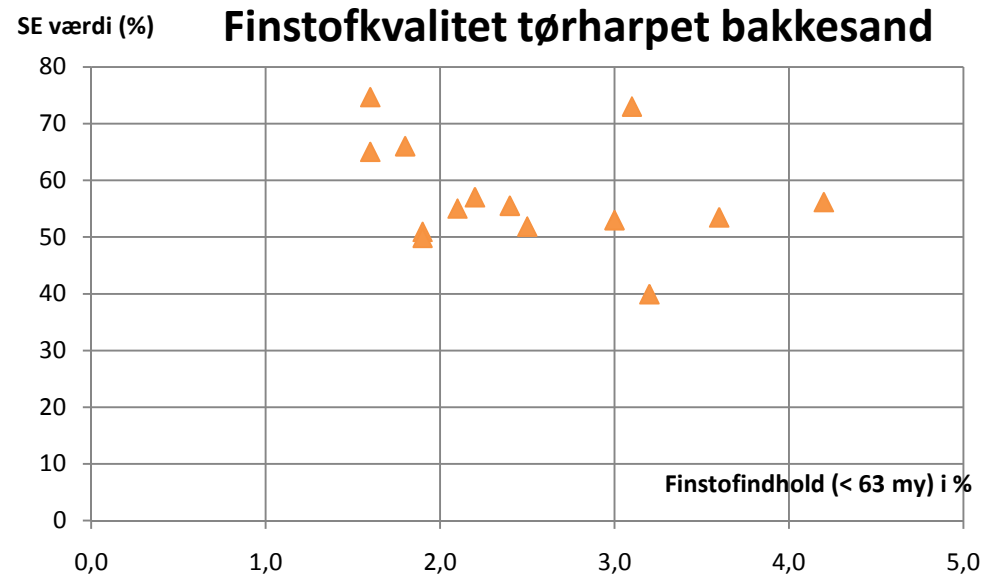
Sedimentets andel af flokkulatet
angiver SE værdien.

Sandækvivalent

Hvordan fastsættes acceptgrænsen?

ÅRHUS AMT

Råstofkortlægning:

Sandækvivalent

Sandækvivalenten (SE-tallet) er udtryk for en vurdering af et grusmateriales stabilitet/bæreevne for materialerne i fugtig tilstand. SE-værdien giver således indirekte oplysninger om en prøves relative indhold af fine bestanddele (hvilket i denne sammenhæng vil sige silt og ler).

SE-tallet angives i procent og 100 % svarer til et materiale, der slet ikke indeholder de fine bestanddele. Tilsvarende vil en SE-værdi på 0 % angive, at sedimentet indeholder rent ler og silt.

For stabilgrus og bundsikringsgrus er der mindstekrav til SE-værdien i normerne for anvendelse af friktionsmaterialer til bundsikring og stabilisering, jf. DS 401:

SE > 34 % for Stabilgrus klasse I (SGI)

SE > 30 % for Stabilgrus klasse II (SGII) og bundsikringsgrus.

For materiale til betontilslag vil mindstekravet sædvanligvis være:

SE > 70 % for materialer til betontilslag

Råstoffets SE-værdi er fundet ved analyse efter DS/EN 933-8:2001.

Hvor kommer det fra?

Methylenblåprøvning

- Metoden:
- Sand opblandet i vand tilføres MB i små doser. Når sandet ikke kan optage mere MB bliver ændres farven i vandet. Dette ses ved at "glorien" på en plet på filterpapir bliver blå.
- Stoffer der reagerer med MB:
  - organiske sulfater, phosphater og phenoler, anioniske surfaktanter, uorganiske cyanater, chlorider og nitrater + måske mere.

Logik i kravet?

Hvad er man bange for?

- Øget vandbehov i betonen?

Måske, men betonproducentens bekymring må være ensartetheden.

- Bøvl og besvær grundet opløselige korn (organiske og uorganiske salte)?

Ja, må være relevant i områder hvor sandet ikke er rengjort af moder natur.

- Betonsygdomme grundet reaktive korn?

Nej

Erfaringer i DK:

Min formodning:

- "3 % kravet" anvendes overalt
- Sandækvivalent grænser er ikke defineret
- Methylenblåprøvning anvendes ikke
- Argumentation angående "viden om tilfredsstillende anvendelse af tilslaget uden problemer" anvendes i grænsetilfælde:
  - mindre overskridelser på finstofmængden
  - kendte inaktive materialer påvirker kun vandbehovet
  - kunden orienteres.